

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők. MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.
Egész évre . . .	12 kor.	Negyedévre . . .	3 kor.	
Félévre . . .	6 kor.	Egyes szám ára	20 fillér.	
		BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	

Morbus anticulturalis.

— Reflexiók Rác Soma széljegyzeteihez. —
Zombor, 1907. jan. 10.

Igen tisztelt Bátyám uram!

Mindeneknek előtte fogadja hálás köszönetemet azért, hogy a multkoriban napvilágra bocsátott kötekedéseimet szives figyelmére és széljegyzeteire érdekesítette. A marginális jegyzeteknek, akár pro, akár contra, — de minden esetben meg van a maguk jótékony hatása. Egyrészt némi világosságot árasztanak a széljegyzés alá vett közlemény ama pontjaira, melyeket az illető cikk szellemi apja homályban hagyott, — másrészt pedig a széljegyzeteket tevő nem kevés joggal mondhatja el magáról azt, hogy „dixi et salvavi animam meam“.

Engedje meg, kedves Bátyám uram, hogy ez alkalommal én is könnyíthessek valamelyest a lelkemen ebben a szőnyegre dobott ominózus kulturális kérdésben és pedig mindenkéül, ugyancsak atyafiságos szeretettel. Jól-eső érzéssel teszem ezt annak tudatában, hogy ime van, aki megért, mert hát én azzal a nálunk „többé nem szo-

katlan“ körülménnyel már régóta számot vettem, hogy Zomborban a hasznoló tartalmu elmékedéseket az ördög sem olvassa el.

Sietek megmagyarázni azt a furcsa címet, amit mostani reflexióimnak az élére akasztottam. — Nem vagyok sem diplomás, se diplomátlan orvos, de még csodadoktor sem, így hát az ezerféle emberi betegségek megállapítása terén egyáltalában nem vagyok szakértő. Ámde közönséges „jános-ésszel“ — ahogy a felvidéken a természetes józan gondolkozást nevezik — a legpompásabban meg tudom állapítani annak a komoly-számba menő betegségnek a diagnózisát, melyben a mi publikumunk, sőt talán csaknem az egész Bácska régtől fogva nyög és sóhajtozik. Ezt a betegséget morbus anticulturalis-nak nevezem. Tudományos — tehát nem mindig helyes — magyarsággal „művelődés-izony“-nak lehet elkeresztelni. Nem gyógyíthatatlan ez a baj korántsem, csak az a lényeges a dologban, hogy a doktor idejekorán felismerje a kórtünetek természetét.

Jelen esetben azonban ez a morbus

anticulturalis már aggasztóbb jelenség. Tudja isten, nagyon elhatalmasodott, makacs baj lett belőle, vagy mondjuk így: idült. Hiszen, sajnálatos valóság, — de meg kedves Bátyám uram széljegyzeteiből is olvasom, hogy bizony már évtizedek hosszú sora óta ebben tengődik a zombori társadalom. Jupiterre mondom: doktor legyen a talpán, aki fiatal, rugalmas erőt akar önteni a betegbe. A hozzávaló orvosság sincs meg minden patikában.

Ami még tetézi a siralmas helyzetet: a beteg csodálatosképen nem is akar kigyógyulni ebből az átkozott morbus anticulturalis-ból. Szinte már akkor nem érezné jól magát, ha egészséges lenne. Szörnyű módon megkedvelte ezt a tartós állapopot s jöhet feléje most már akármiféle Aesculápius: a szent se tudja vele bevételni az orvosságot, se szép szóval, se fenyegetéssel. Az erősebb orvosságot meg pláne be se tudja már venni gyöngye gyomrocskája.

Nos, így áll a dolog, igen tisztelt Bátyám uram. Ezért tartom én a már meglévő — de hajh, csak tengő-lengő — kulturintézményeink újabb szaporí-

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Az örökéletű öngyilkos.

A minap beállit hozzám egy kebelbarátom, akit ösidőktől fogva: mult elseje óta nem láttam és tiz koronát kért tőlem kölcsön, pillanatnyi pénzzavarának enyhítésére — mint mondta. Annyi tiz koronát adtam már neki krónikus bajának, a szomjuságnak enyhítésére, hogy ezuttal szivesen bocsátottam rendelkezésére a kívánt összeget, mely a kedvezőtlen naptári viszonyokra való tekintettel akár tekintélyesnek volt minősíthető, abban a reményben, hogy a „pillanatnyi“ pénzzavar ez esetben nem frázis, hanem valóság.

Fájdalom, már másnap kiszült, hogy csak a pénzzavar volt valóság, a pillanat elröppent, mint minden illuzió. Barátom ugyanis már másnap beállitott hozzám és változatosság kedvéért ezuttal husz koronányi kölcsön iránt interveniált.

— Nem lehet barátom; magam is súlyos pénzügyi válság előtt állok. Nem emelhetem fel a kvótát! — mondtam emelkedett vezércikk-tónusban.

— De öregem . . .
— Ne erőltessd magad. Tudom: pillanatnyi pénzzavarodnak . . .

— Nem, a dolog ezuttal sokkal komolyabb. Becsületedről van szó.

— Katonai vagy polgári becsületedről?

— Ne tréfálg! Nem vagyok élceledő hangulatban. Ha nem adsz kölcsön husz koronát, agyonlövöm magam.

— Teringettét! — gondoltam magamban — ennek fele se tréfa! Egy emberélet utóvégre mégis csak megér husz koronát! . . . És odaadtam neki az utolsó husz koronámat, abban a méltán híres axiomában keresve vizsgálást, hogy a jöttel elkövetésének tiszta öntudata az egyetlen boldogság, mely nem ábránd a földön.

Három nap sem pergett le még az idők végtelen homokóráján — mint a novellisták mondani szokták — s kebelbarátom, kinek becsületét oly sikeresen megmentettem, megint hekopogtatott.

— Már ismét becsületed? . . .

— Már ismét! — felelt misztikusan.

— Hogyan még ismét? — kérdeztem csodálkozva.

— Csodálatos történet, barátom. Mikor tőled eltávoztam, hogy kifizessem becsületbeli adósságomat, éppen szemközt jött velem egy utcaseprő gép. Olyan borzasztó porfelleget kergetett az arcomba, a szemembe, a torkomba . . .

— Értlek. Poros lett a torkod és neked meg kellett locsolnod, mely műveletben nemcsak hogy eluszott a husz korona, de még további husz korona adósságot is csináltál. Így van neked még ismét vagy rövidebben: még ismét becsületbeli adósságod.

— Hihetetlen, mily látnoki tehetséggel vagy megáldva!

— Ugy-e! De azért sajnálom, ezuttal már igazán nem menthetem meg becsületed végromjait.

— Akkor megölöm magamat. Mert mit ér az élet becsület nélkül?

— Igazad van. Menj a Dunának!

— A Dunának? Soha! Ezt az elégtételt nem engedem az ellenségemnek. Hogy az fojtson meg, amit soha életemben nem szenvedhettem? Soha, soha!

Olyan őszinte elkeseredéssel mondta o

Viassa

gyorsv.	10.00
	6.37
	6.26
	5.54
	5.37
	5.21
	5.04
	4.49
	4.29

Viassa

v.	sz. v.	
53	12.12	
39	11.57	
27	11.44	
16	11.31	
05	11.18	
55	11.05	
58	10.35	
34	10.09	
17	9.51	
41	9.10	
25	8.51	
00	8.14	
46	7.58	
34	7.40	
	6.03	
	5.50	

Viassa

v.	v. v.	
0		7.00
2		6.52
6		6.41
0		6.32
5		6.15
2		5.51
0		5.21
5		4.43
0		4.10
2		3.21
0		3.06
5		2.49
0		2.10
5		1.30

Viassa

sz. v.	
7.31	
7.10	
6.53	
6.26	
6.11	
5.5	
5.37	
5.23	
5.22	
5.00	

Viassa

Viassa

tását tulságosnak egy ilyen beteggel szemben. A morbus anticulturalisnál — mint a betegségeknek általában — az orvosságok mennyisége tekintetében is nagyon csinyján kell ám eljárni. A sok orvosság se jó, különösen pedig akkor, ha azok hatásukra nézve is különféle természetűek. Ilyenkor áll be a betegnél a reakció s bizony ha a mélyen tisztelt páciens törekenyebb szervezetű, vékony dongájú ész-lény: a sokféle — habár a legszentebb intencióval beadott — orvosság mihamar tönkre teszi, beáll az agónia s egy szép napon a mi betegünk végképen elfogy a fogyó holddal és sarlóvá hajlik.

Hanem egy dologban kissé félreértett igen tisztelt Bátyám uram. Mult-kori soraimból azt a meggyőződést meríti — legalább én a széljegyzetek nyomán azt következtetem — mint ha én a kulturintézmények minél szélesebb körben való terjesztésének általában véve ellensége volnék s azért sopánkodom a zombori jelenségek ellen. Mentsen Isten, kedves Bátyám uram! Ha ez így volna, lecsapnám a pennámat örökre s első sorban én észlelteném magamon a morbus anticulturalis kórtüneteit.

Szegény istenben boldogult negyedik Henriket s az ő vasárnapi fazekakban rotyogó tyukját oly tisztességesen agyonlapították már az unos-untalan való emlegetés által, hogy szinte félvérántsom őket ismét elő. De csupán azt óhajtom ezzel kifejezni, hogy a mikéntlen néhai való jó Henrik király annak az óhajlásának adott kifejezést a maga idejében, hogy vajha vasárnaponkint minden alattvalója tyukot főzhetne a saját fazekában: azonképen meg nekem az lenne a legforróbb óhajlásom, vajha

nagyszámu, szilárd alapokon nyugvó kulturintézmények áldó világossága minél inkább széthinthetné jótékony fényét a legalsóbb rétegekre is s ellenségeinket, — pedig a magyarnak óh mily hőven kijutott ebből is — sarokba tudnók szorítani a kultura fegyverével.

De specialiter Zombort illetőleg, — melyet régtől óta nem épen alap-talanul illetnek a „paraszt-város“ titulussal, — a már meglevő kulturális intézményeink számának növelését ez idő szerint határozottan nem helyeslehetem. Föltétlenül aláírom kedves Bátyám uramnak azt a teljesen korrekt nézetét, hogy „bár volna minden utcá-sarkon egy képtár, egy muzeum, egy múcsarnok, egy könyvtár, mely nyitva s melybe szabad a bemenet“, — de nálunk, az itteni viszonyok között ilyesmiről még álmodni sem merek. Zombornak az is fölötte sok, amije van. Szívvel sajnálom kulturális intézményeit, kiteve a lassu sorvadásnak, őszinte részvétellel viseltetem azoknak valóban önzetlen, áldozatrakész, de ugyszólván senkitől sem méltányolt vezetői iránt. Helyrehozhatatlan veszteség lenne, ha ők bármikor is le találnának mondani a jobb jövőbe vetett reményeikről. Épen az az évtizedek óta tartó szálnalmas tengődés s a méltán elítélendő részvétlenséggel folytatott örökös küzdelem győzött meg arról, hogy ez a város kulturális intézményt egyáltalában — nem érdemel.

Igen tisztelt Bátyám uram szives volt említést tenni arról, hogy igazolt-nak látjuk a szabad liceumot, ha csak egy pár embernek szerzett okulást,

vagy egy pár ember lelkébe sikerült beoltania a további önművelődés szükségének az érzetét“.

Hát ez — jegyzem meg szeretettel — így általában véve, elvileg feltétlenül igaz. De a gyakorlatban talán még sem elégedhetünk meg ennyivel. Ebben a kérdésben teljesen magamévá teszem azt a véleményt, melyet városunk kulturális életének egyik vezető embere, ki az általunk most oly sűrűen emlegetett viszonyokat töviről-hegyire jól ismeri s kinek szava hasonló kérdésekben kell, hogy irányadó legyen, épen előttem nyilvánított a napokban. Ő ugyanis azt mondta, hogy hiszen jól van, az a bizonyos egy pár ember elmegy szépen azokra a kulturális összejövetelekre — eleinte s okul és gyönyörködik; látván azonban az óriási részvétlenséget, a következő alkalommal már ő is gyönyörűen — otthon marad, mert nem akarja magát kitenni annak, hogy — kinevessék... Nos és valóban így állunk. Ennél lesújtóbb kritikát már aligha mondhat valaki a zombori kulturális állapotokról.

Gondoskodjunk tehát valami más alkalmas medicináról a morbus anticulturalis ellen, mert már csaknem ott vagyunk, hogy — amint mondani szokták — a betegnek csak a természet segíthet.

Igen tisztelt Bátyám uramnak cikke végére tett ujévi szives üdvözlését hasonlóval viszonzom s ami kedves kulturintézményeinknek is kívánom, hogy a bekövetkezett becsületes polgári esztendő ezekre nézve is áldást hozóbb legyen az eddigieknél!

Zsoldos Benő.

szavakat, hogy csakugyan nem erőltethettem. Némi jóakarattal kérdeztem tehát:

— Mit akarsz tenni?

— Adjál kérlek csak hat koronát egy revolverre!

Nevetve adtam oda neki a hat koronát, ő pedig meghatottan borult a nyakamba és érzékenyen elbueszott tőlem a másvilágon való viszontlátásra. Másnap reggel azonban, mikor kinyitottam a szememet, ott állt az ágyam előtt, fejét bűnbánóan a keblére hajtva.

— Tudtommal ez még nem a másvilág! — mondtam neki kissé ingerülten, minden jóreggelt helyett.

— Ne sajnáld tőlem ezt a rövidke pár órát, barátom — szólalt meg az öngyilkosjelölt. Most csakugyan a halál küszöbén állok. Belátom magam is, hogy nem fogom magam addig elemészteni, amíg pénzem lesz egy pohár borra. Az Isten tudja, a bor gyávává tesz! Most azonban már nincs egy fillérem se — ne félj, nem kérek tőled sem — add ide a revolveredet, agyonlövöm magam!

Cinikussá tett már az örökös fenyegetése, nem érzékenykedtem el hát egy cseppet sem. Meglehetősen nyersen vettem ki a revolveremet az asztaliókból és e szavakkal adtam át neki:

— Kérlek, akár itt helyben is elintézheted!

— Nem barátom, nem fogok neked halállal alkalmatlankodni! — szavalt pathétikusan. Elmegyek egy zugba, ahol senki sem látja haláltusámat s ott lehelem ki lelkemet. Isten veled. És elrohant.

Még jóformán el sem készültem a reggeli toillettemmel, öngyilkosom már ott ült az ebédlőben s kedélyesen szüresölgette a számomra odakészített kávéját.

— Te! — szólítottam meg tüntető barátságtalansággal — a szellemek is szeretik a habos kávéját?

— Ne gnyolódjál barátom! — mondá végtelen keserűséggel. Halotti toromat ülöm!

Azzal felállott, kigombolta a kabátját, mellényét, ingét és odatartotta elém a méztelen mellét.

— Ölj meg! Egy késszurás és megszabadulsz tőlem!

— És a revolver?

— Ugyválszik, nem golyó általi halálra

predesztinált a végzet. Képzeld csak, alig léptem ki innen, találkoztam egy handléval...

— Szóval, eladtad a revolvert!

— Egy koronaért, barátom! Valóságos hiénák ezek a handlék, mióta ószeresek lettek.

— És mit akarsz most?

— Mondtam már: ölj meg! Mert én nem tudok meghalni magamtól... nem tudok! zokogott keservesen.

Most már csakugyan dühbe jöttem. Felkaptam a tányérról az egyik hegyes, kisdesszertkést és egyenesen a mellének irányozva, hatalmas döfést imitáltam. Öngyilkosom azonban gyengéden kivette a kést a kezéből s miközben szeliden átölelt, jóakaratu meggyőződéssel mondta:

— Te, gondold meg jól: mennyibe kerül majd a temetési költség? Nem volna okosabb, ha inkább berugnánk kissé? Akkor elfelejténém a becsületbeli tartozásaimat és neked is kevesebbe kerülne az eset. Azt hiszem, csak így lehetne az ügyet lovagiasan elintézni!

Én azonban másként intéztem el ezt a lovagias ügyet. Kidobtam a barátomat...

A művészetek és azok viszonya egymáshoz.

Az építészet leginkább az anyaghoz kapcsolott művészet.

A nyers ellentét, vagy jobban mondva a tétlenség, melyet az anyag a megelégedés ellen kifejt, az építészeti eszmének kivihetőségéhez nemcsak a kézművészeti gépezet aránylag legtöbb fajtát, de az ellentálló anyagi tárgyak legfáradtságosabb kiművelését szükségelteti.

Itt szükségképp közre kell az alattvaló erőknél munkálkodni; a kőfaragó köznapi ügyessége és a kőműves keze kell oda, hol az építész csak az eszmét, a gondolatot adja, az alárendelt segéderek hivatása az eszmét anyagilag, érzék alá eshető módon megtestesíteni; ő maga pedig segít kezével valamit a gondolat megtestesítésénél.

Legközelebb áll az építészethez a szobrászat. Ez még mindig a nyers anyaggal dolgozik, de jóval kevesebbet, mint az építész. Itt szintén segítségre van szükség, amennyiben a kőfaragó metszi le a sziklát és adja neki a szükséges körvonalakat, de ekkor a művész maga lép vésőjével elő, s ő fogja az istent vagy hőst szemünk elé léptetni. A kidolgozandó alany itt már nagyobb fontosságu.

A szobrászatban már az ember alakja előtt állunk, ki a szobor képében minden oldalról megismerhető módon szemünk előtt áll, az ideális szép alkotás azonban eszköz arra, hogy mi a szoborban annak, kit ábrázol, lelki és erkölcsi állapotáról ítéljünk.

Minden bizonyítást feleslegessé tesz az állítás, hogy a szobrászatban a művész sokkal inkább jellemeztetik műve által, mint az architektúránál.

De még jobban áll ez eset a festészeten. A festészet még mindig az anyaghoz van kötve, ámbar még kevésbé, mint a plasztikai; a kézműves itt már egészen hiányzik, mégis a festő keze épp úgy dolgozik, mint fantáziája. A kidolgozandó alany itt már olyanira előtérbe lép, hogy legközönségesebb és legtermészetesebb kérdés valamely kép szemléletkor először az: mit ábrázol?

Amint látjuk azt, hogy a festészetnél az anyagi elem jól háttérbe szorul és az erkölcsi lép elő, épp úgy látjuk azt tökéletesen eltűnni a költészetnél. Az emberi itt elenyészik, de nem is képes e körben már magának kifejezést adni, s itt a leírás egészen a költő képzeletére bízatik; — ellenben határozottan kifejezést nyer az erkölcsi, szellemi elem, szóljon a költemény akár a szívhez intézett érzelmekről, akár észhez tartozó fogalmakról, akár egyes megtörtént eseményekről. A költészetnél a költő és költemény elválaszthatlan, lehet mondani ugyanegy.

Ha az architektúrától kezdve, hol az emberalak még a kövekben alszik, melyekből aztán a szobrászat szabadítja ki, egészen a költészetig, hol aztán ez már végképpen eltűnik, mivel az itt tökéletesen felszabadított lélek már éppen nem szorult közvetítő médiumára, mindezen művészeteken át láttuk, hogy az éltető elem az emberi szellem, — nézzük most, mi a zene, vajjon nem más-e az mint pusztán csengő alakjáték?

Jogosan nevezhetjük a zenét szimmetrikai ismétléseivel, összhangzó és egymással szellemi összefüggésben álló dallamaival építészetnek. Ha a zenészet nem akar neveléses zürzavarrá sülyedni, a szimmetriát épp oly kevéssé nélkülözheti, mint az építészet. Csakhogy, míg a palota arányosságát a térben egyszerre áttekinthetőleg fejezi ki az építész, addig a

zene arányossága az időben fekszik — a zenealkat elhangzik, s legfeljebb az észben teljesül.

A mondottakból világos, hogy minden művészet lelkét, lélkörét a költészet képezi, ama művészet, mely fokozatosan fejlődve, később mint egészen önálló áll előttünk; — az önálló művészetről önállólag — s nem a többiekkel való vonatkozásban — szól, tulvág tárgyunk keretén.

H i r e k.

Személyi hírek. Ruffy Pál belügyminiszteri tanácsos, a gyermekmenhelyek országos főfelügyelője, a vármegyei kerétszeti, szőlészeti internatus céljaira megvásárolt földek tulajdonosaival a végleges szerződés megkötése végett tegnap városunkban időzött.

Fernbach Károly főispán a vármegyét illető több fontos ügy elintézése végett tegnap délután Budapestre utazott.

Királyi kihallgatáson. Szilágyi János úvidéki kir. közjegyző e hó 5-én királyi kihallgatáson volt, hogy a múlt évben nyert nemességét megköszönje.

Kinevezés. Fernbach Károly főispán a Zombor szab. kir. városnál előléptetés következtében megüresedett másodmérnöki állásra Szűcs Ervin magánmérnök, bajai lakost nevezte ki.

Kinevezés. A honvédelmi miniszter Taar Gyulát a szabadkai 4. honvédszázarezredhez II oszt. főállatorvossá nevezte ki.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter a Baja városi anyakönyvi kerületbe dr. Fehér Lőrinc városi első aljegyzőt I anyakönyvezető helyettesé nevezte ki.

Fernbach Károly főispán disztagsága. A bácskerekhegyi 48-as és függetlenségi párt Fernbach Károly főispánt disztagjává választotta. A főispán a párt elnökéhez intézett alábbi levélben köszönte meg a megtiszteltetést: Tekintetes Perleki Jóssef urnak, mint a függetlenségi és 48-as párt elnökének Bácskerekhegy. Azon kitüntető megtiszteltetésért, mellyel engem a pártkör disztagjává választottak, fogadják hálás köszönetemet. Erzem, tudom azt, hogy nem annyira a saját személyem iránti elismerésnek, mint inkább a közszellem legdicsőbb erénye, azon eszmék és elvek iránti lelkesedésnek köszönhetem e megtiszteltetést, amelynek elhű katonája vagyok, amelyhez szigorúan, elszántan ragaszkodom. És ismervén a pártkör polgári erényét, hazafias lelkesedésben kipróbált jellemet, erős a hitem, hogy önök minden nyomás, rábeszélés és csábítás kísérlet ellen is szeplőtlenül meg fogják őrizni elveiknek, meggyőződésüknek tiszta zászlaját, azt a zászlót, melyre a független Magyarország jelszava van írva. Adja az ég, hogy ezen függetlenség jelszavával megszentelt magyar nemzeti zászló teljes diadalt arasson, uralkodjék. Kérném elnök urat, hogy ezen soraimat a párttal közölni sziveskedjék. Zombor, 1907. évi január hó 8-án Fernbach Károly s. k. főispán.

A Tulipánkert-szövetség zombori fiókja. Lapunkban már többször volt róla szó, hogy a szegény népek háziipari foglalkoztatása céljából mozgalom indult meg városunkban. E nemes célu mozgalom érdekében megalakul a Tulipánkert-szövetség zombori fiókja. Az alakuló közgyűlésre az előkészítő bizottság a következő meghívót bocsátotta ki: A Tulipánkert szövetség zombori fiókjának alakuló közgyűlése f. évi január hó 13-án, vasárnap, d. e. 11 órakor lesz a városháza nagytermében, melyre a tagokat tisztelettel meghívom. Külön meghívók nem bocsátatnak ki. Zombor, 1907. évi január hó 7-én Fernbach Károlyné, az előkészítő bizottság elnöke.

A zombori műkedvelő fényképészek egyesülete tolyói évi január hó 12-én szombaton délután fél 6 órakor a felső kereskedelmi iskola kísérletező tantermében összejövetelt tart.

Eljegyzés. Kerny Lajos Keszthelyről jegyet váltott Vogenberger Teruskával Zomborban.

Nyavalyatorősök menedékhelye.

Lapunk zártakor teljesen megbízható forrásból értesülünk vármegyénk főispánjának, Fernbach Károlynak egy nagyszabású társadalmi kezdeményezéséről. A gyermekvédelemmel kapcsolatosan, de könnyen átlátható okokból külön kell gondoskodni azon szerencsétlen gyermekekről, kik a legrettenetesebb nyavalyának, az epilepsziának mélységes mély számolomra, de egyuttal irtózatra indító áldozatai. Főispánunk abból a helyes szempontból kiindulva, hogy ezek a szerencsétlenek az örökéletig sem hagyhatók családjuk körében, de a többi védelemre szoruló gyermekkel együtt sem ápolhatók, a város határában országos kolónia felállítását kontemplálja s e célra a város törvényhatósági bizottsága elé terjesztett indítványában a város támogatását kéri. Sietünk hírt adni e nagyszabású tervről, hogy eleve tudomást szerezhessenek róla mindazok, kiket az ilyen társadalmi kérdések érdekelnek, a terv bővebb megvilágítását azonban lapunk legközelebb megjelenő számára halasztjuk.

Társas estély. Knippl Gáspár, a Csitaonca vendéglő bérletje f. hó 19-én este családias jellegű társas vacsorát rendez. Egy teríték ára 2 korona 40 fillér. A kibocsátott aláíró iven f. hó 17-ig lehet jelentkezni. A társas vacsorát, mely felett Sipos Ferkó zenekara fog játszani, ajánljuk a szórakozást kereső közönség figyelmébe.

Drágasági pótlék. Zenta város szép tanu-jelét adta a tanítók iránti elismerésének. Minden egyes tanítónak 300 koronát szavazott meg drágasági pótlék címén.

Fogyasztásiszövetkezet Zomborban. A zombori köz és magántisztviselők fogyasztási szövetkezetének ügye a végleges megoldás felé közeledik. Az alakuló ülés ma, január hó 11-én (pénteken) délután 6 órakor lesz a Polgári Kaszinó tanácskozó helyiségében. Az érdekeltek ügyelmét ezen az uton is felhívjuk az alakuló gyűlésre.

Az árvíz emléktáblája. A szegedi nagy árvízveszedelem emlékét tudvalevőleg azon a helyen örökítik meg, ahol a víz betört. A nagy körtöltés most épül s ha a falazással ahhoz a ponthoz érnek, ahol a víz áttörte a gátat, fölláttatják a követ. Az emlékkő mészkőből való és rajta márványtábla fogja hirdetni a víz pusztítását és rombolását. Az emlékkő két méter magas és ugyanolyan széles lesz. A mérnöki hivatal tervei szerint a tetszetős emlékkő ezer koronába fog kerülni.

Adakozás a zombori r. kath. legényegyletnek. Zombor sz. kir. városa tekintettel azon nemes célra, melyet a legényegylet szolgál, az egyesület költségeinek fedezésére 100 korona adománnyal járult, mely nagylelkűségért ez uton is köszönetet mond az elnökség.

Jóváhagyott alapszabály. A belügyminiszter a kerényi II. temetkezési egylet alapszabályait a jóváhagyási záradékkal ellátta.

Az 1907. évi fősorozás. Az 1907. évi fősorozás a vármegye területén a következő beosztással lesz megtartva: Az apatini járásban március hó 4-től 9-éig; a bácsalmási járásban március hó 11-től 19-éig; a bajai járásban március hó 21-től április hó 3-áig; a zombori járásban április hó 13-tól 20-áig; az úvidéki járásban március hó 1-től 9-éig; a palánkai járásban március hó 12-től 16-áig; a hódási járásban március hó 19-től 26-áig; a kulai járásban április hó 4-től 10-éig; a titeli járásban április hó 20-tól 23-áig; a zsablyai járásban április hó 26-tól 30-áig; a zentai járásban március hó 1-től 9-éig; Zenta városnál március hó 12-től 16-áig; az obecsei járásban március hó 20-tól április hó 3-áig; a topolyai járásban április hó 19-től 29-éig.

A zombori r. kath. legényegylet választmánya f. hó 9-én közgyűlést előkészítő választmányi ülést tartott, melyen a számvizsgálók megejtették a pénztárvizsgálatot és 210 korona fölöleggel zárta le a pénztárt. A közgyűlés napjaul tolyói év január 27-ikét tűzte ki. Megállapította a tisztújítás módzatait és az új választmány megalkulását. Egyben elhatározta, hogy a közgyűlés berekesztése után farsangi mulatságot rendez.

Pincetűz. Markovits György nagykereskedő pincéjében esőtörtökön d. u. tűz ütött ki. A raktárban levő spirítusz fogott tüzet. A kár nem nagy.

Uj alapító a r. kath. egyletben. Viola Béla a megfelelő alapítványi összeggel az alapítók sorába lépett. Az elnökség ezért nyilvánosan köszönetet mond.

Esküvő. Dr. Vermes Jenő palánkai ügyvéd, a „Palánka” szerkesztője e hó 6-án esküdött meg Popper Annuska kisasszonnyal, Popper Mór szegedi bőrgyáros kedves leányával.

Veszedelembe jutott komp. Törökkanizsa és Magyarkanizsa közt a Tiszán közlekedő komp a jégzajlás elragadta. A kompon ötven ember volt és már-már felborult, mikor a halásznak sikerült a rajta levőket kimenteniök. Két ember a kompról a vízbe esett, de megmentették őket.

Vidéki pénztintézet. Az Óbacsán székelő bács-tiszamelléki takarékpénztár az 1906. évben 100 000 korona részvénytőke és 108.050 korona tartalék mellett 25 400 korona tiszta hasznót mutat.

Segédjegyzők szervezkedése. Az ország különböző megyéiből a napokban nagygyűlésre sereglettek egybe az újpesti közsegházán a községi segéd- és kezelőszemélyzetek küldöttei, hogy érdekeik megvédésére külön szövetségben csoportosuljanak. Nagy többséggel el is határozták, hogy megalakítják országos szövetségüket, mert csak így vélik érdekeik hathatós védelmét. Vármegyénkben a nagygyűlésen Kuszli Gyula ópalánkai segédjegyző vett részt, kit a nagygyűlés első jegyzőjévé választott meg.

A megyei múzeum köréből. A Bács-Bodrog vármegyei történelmi társulat múzeuma a lefolyt évben jelentékeny számu és kiválóan érdekes régiségekkel gyarapodott. A régiségek egy része a Kishegyesen feltárt régibb középkori temetőből, más része pedig vétel és ajándékozás útján került a társulat gyűjteményébe. A kishegyesi sírmezőn folytatott ásás 78 sír gazdag tartalmával járult meg a népvándorláskori történetének megvilágításához. Örömmel konstatálom, hogy az elért sikerekhez elsősorban Greiner Endre odavaló tanító kiváló tevékenysége és Límberk Pál községi jegyzőnek, valamint a helyi értelmiségnek a társulat érdekeinek támogatása körül kifejtett szíves közreműködése is nagyban hozzájárult.

Ajándékokkal gyarapították a múzeumot a következők: Bács-Bodrog vármegye alispánjától: 1 drb mammuth-fog; — Límberk Pál kishegyesi jegyzőtől: 2 drb bronz karperec; — Greiner Endre kishegyesi tanítótól 1 drb bronz nyakpereg, 1 drb hullámvonalakkal díszített bögre, 1 drb Arpádok-korabeli gyűrű; — Szabó Antal kishegyesi lakostól: 1 drb La-Tene izlésű edény oldaltörödéke; — Varga Mihály kishegyesi lakostól, a kertjében végzett próbaásatás során felszínre került edénytörödékek; — Prágyik Pál kisközségi bírótól: 1 drb urna, az olegyetett halott elszenesedett esonttörmelékeivel; — Ruff Mátyás bezdáni lakostól, Parcsitias N. tanuló útján: 1 drb bronz trébelő álló; — Studer József monostorszegi erdőőről: 2 drb középkori edénytörödéke, 1 drb öntvénytörödéke; ugyanattól: 7 drb XVI—XVII. századbéli bogláros hajtű, 1 drb üvegre festett medaillonkép és csipketoslányok (vétel); — Grosz Kornél, Vámosi N., Papp János, Masirevits N., Stein Pál, Oblát N., Jámber K., Laszotta István és Szmerkás József felsőkereskedelmi, illetve gimnáziumi tanulóktól: különféle régi pénzek és ermek; — dr. Sztáresevits Jenő péterrévei jegyzőtől: 1 drb római ezüst pénz; — Halász Imre bajai földhírtokostól, Schlachter József zombori lakos szíves közvetítése útján: régi pénzek, 1 drb esigakövélet, 1 drb csillámpala töredék; —

Romich Gerő monostorszegi s lelkészétől: 1 drb Mária érem; — Gubitza György zombori lakos, nagyiparostól: 2 drb régi érem és 2 drb régi bankjegy; — Bohóczky Mátyás zombori lakostól: 2 drb régi bankjegy; — Günter Márton monostorszegi tanulótl: 1 drb ezüst pénz; — Altzieger Illes zombori kőműves mestertől: 1 drb kis ezüst pénz; Szalay Frigyes belügyminiszteri fogalmazótól: 1 drb régi üvegre festett kép; — Vértesi Károly írótl, a Schweidel-szoborbizottság elnökétől: 5 drb díszes keretbe foglalt kép (4 drb a Schweidel szobor leleplezése ünnepélyéről és 1 drb a Schweidel-szoborbizottságról); — ifj. Frey Imre joghallgatótól: husvéti tojások; — Mihálovits János monostorszegi erdővédtől: darázs-fészek; dr. Tumbász István vajszkai plébánostól: a szerkesztésében megjelenő „Dél-Magyarország 1906. évfolyama”; — a „Szabadkai Közlöny” szerkesztőségétől és kiadójától, a nevezett lap 1906. évfolyama.

Ügyünk pártolói szíves közreműködéseikért; gyűjteményeink gyarapítói pedig becses adományaikért fogadják ez uton a Bács-Bodrog vármegyei történelmi társulat hálás köszönetét. A megyei múzeum iránt érdeklődők szíves tájékoztatására megjegyzem, hogy a gyűjteményeinket gyarapító küldeményeiket, a kereskedelemügyi m. kir. minisztérium idevonatkozó rendelete értelmében „Múzeumi ügyben portmentes. Régiséglelet” jelzéssel, postán és vasuton díjtalánul szállíthatatják. A múzeum a megyeház II. emeletén a főispán ur lakása felett van és időnkint a közönség részére nyitva áll. Erről az érdeklődők ezután esetről-esetre hírlapilag értesítettek. Zombor, 1907. évi január hó 1-én. Gubitza Kálmán, múzeumőr. (Beküldetett)

Szabad liceum. Vasárnap, 1907. évi január hó 13-án d. u. 4 órakor a városháza dísztermében Rácz Soma főgimnáziumi tanár második előadását tartja a görögök istenvilágáról. Az előadás ingyenes és mindenkinek szól. Jegyeket nem ad ki az egyesület.

Bács-Bodrog vármegye helynévtára. Iványi István, szabadkai nyugdíjas tanár, vármegyénk jeles történésze, befejezte nagybecsű munkáját, a vármegye helynévtárát. Az V. és utolsó kötet kiadása alkalmával a következő felhívással fordul első sorban a vármegye közönségéhez: Előzetési felhívás Bács-Bodrog vármegye földrajzi és történelmi Helynévtára című munka V. és utolsó kötetére. Ára 2 korona. Első sorban azon tisztelt előfizetőimet, akik e munka megjelölő kötetét már bírják, kérem, hogy ezen betegező kötetet is megszerezni sziveskedjenek. Ebben foglaltatik a Névmutató is, mely mind az öt kötetben közölt cikkeket tartalmazza s így az előbbi kötetek használhatóságát nagyban elősegíti. Azok részére pedig, akik e munkát még nem ismerik megjegyzem, hogy ez Bács vármegye minden elpusztult régi és mostani helységének, pusztájának, vizeinek, stb. földrajzi tárgyainak történetét adja elő hiteles okiratok alapján, a legrégebb kortól kezdve máig. Az előbbi kötetekből még elegendő példányom van; csak az I kötetből rendelkezem nagyon kevéssel, de megfelelő számu megrendelésre kész vagyok ezt újból kinyomatni. Egy-egy kötet ára 2 korona. Minden kötet önálló. A befejező V. kötet 1907. évi február hó elején fog megjelenni, miért is az előfizetőket január hó 20-ig kérem beküldeni. Szabadka Iványi István.

A kecskeméti ev. ref. jogakadémián az 1906—907. tanév második felére a beiktatások és az előadó tanároknál fogantatosítandó beiktatások 1907. évi január 7—22-ig: a tantfélév kezdetére tartozó alapvizsgálatok január 10—22-ig; az utólagos colloquiások pedig január 10—15-ig tartanak. Az akadémiái előadások január 23-án veszik kezdetüket; ezentul a joghallgatók felvétele csak a késedelem kellő indokolása alap-

ján történhetik és pedig február 18-ig a jogakadémiái tanács adhat, különös méltányossági okokból, az utólagos felvételre engedélyt. Az akadémián izetendő iskolai díjak a következők: beiktatási díj címén az újonnan érkező joghallgatóktól 8 korona könyvtárdíj és az országos tanári nyugdíjalap javára 12 korona nyugdíjjáruléka, a joghallgatók segítő és ön-képző egyesülete javára pedig minden joghallgatótól 5 korona félévi tagdíj szedetik. A félévi tandíj 30 korona.

A félévi tandíjat, a beiktatási díjat és a félévi segélyegyleti díjat a tanfolyam-mentes, vagy más tanintézetben végzett vizsgázók is minden egyes vizsga után lefizetni tartoznak; pót- vagy ismételő vizsgák alkalmával azonban ezen díjak újabb megfizetésére nem köteleztetnek. A vizsgálati díjak rendes hallgatók részére: alapvizsga-díj 24 kor., pótvizsga díj 12 kor., államvizsga díj 40 kor., pótvizsga díj 20 kor. Tanfolyam-mentes vagy más tanintézetben végzett vizsgázók ugy az alap-, mint az államvizsgák alkalmával 56 kor., pótvizsgák alkalmával 28 kor. vizsgadíjat fizetnek. Tápiintézeti díj havonként 18 kor. Tápiintézeti ösztöndíj iránti kérvények a jogakadémia igazgatóságához január hó 22-ig nyújtandók be.

Külföldön nyomorgó magyar gyermekek. Még a nyáron történt, hogy Mosonyi Károly impresszárió 32 magyar kanizsai muzsikussal külföldi körútra indult, a körút balul ütött ki és a silány jövedelem annyira elkeserítette Mosonyit, hogy a zenekar karmesterével, Lux Féliánnal fölbontotta a szerződést és hazajött Magyarországra. De Lux karnagy ott maradt a harminckett magyar gyermekkel Németországban. Frankenburgból érkezett hír, hogy a magyarkanizsai gyerekek vékony ruhában dideregnek és teljesen elzüllettek. Lux karnagy olyan szerződést kötött a magyarkanizsai szülőkkel, hogy ruházni fogja a gyermekeket és minden fiú szülőinek hónaponként husz koronát küld. Lux karnagy idáig még egy fillért sem küldött, a gyermekeket meg éppen nem ruházta, hanem engedte őket vékony ruhában dideregni. A fiúk koszmákban muzsikálnak pár krajcárért. A magyarkanizsai szülők a belügyminiszterhez fordultak azzal a kérelemmel, hogy a gyermekeket hozassa haza nehogy elpusztuljanak.

Nyomor elől a halálba. Megrázó tragikus esemény történt a napokban Szabadkán. Az éhség és a nyomor halálba kergetett egy szegény özvegyasszonyt, aki afölötti kétségbeesésében, hogy három kis gyermekét eltartani nem bírja, mérget ivott. Özvegy Borza Istvánné Utasi Jusztí, egy szegény özvegyasszony három gyermekével, kik közül a legfiatalabb egy hét éves fiú, a másik kettő közül pedig az egyik tizenkétéves, a másik tizenöt éves leány, egy szobácskában húzta meg magát a kemény tél ellen. Az özvegyasszony földhözragadt szegény volt, nap-számba járogatott el, de munkát se igen kapott, úgy hogy a legnagyobb nyomorral küzdött két év óta állandóan. Két év előtt közös háztartásban élt Ambrózi Sándor szőlőesőszel, ki őt és gyermekeit tartotta. A szőlőesőszel azonban egy napon agyonlőtték és az asszonyra, aki minden támasz nélkül maradt, eljött a rettenetes nyomor. Nem bírta már tovább viselni a szenvedést, elhatározta tehát, hogy meghal. Lefektette gyermekeit az ágyba, majd ő maga is lefeküdt. Nyolc óra tájban hazaérkezett Koncesek György favágó, aki nála lakott Észrevette, hogy az asszony nagyon rosszul van; kérdezősködött is, de az asszony nem árult el semmit, hanem fölkel és leült egy székre. Pár pillanat múlva holtan bukott le ülőhelyéről. A helyszínére siető mentők már csak a beállott halált konstatálták. A rendőrség sürgősen megkereste az árvaszéket, hogy az árvákról gondoskodják. Szívétindító annak a három árva gyermeknek a siránkozása, akiket oly váratlanul hagyott itt édesanyjuk. A hatóság intézkedett, hogy a gyermekek a tél nyomorától meg legyenek mentve.

Nagy falopás. Glück Samu bácsalmási téglagyárosnak Újvidéken a Ferencsatorna partján nagy mennyiségű fája van felhalmozva. Anton János téglamester, ki a fa felügyeletével van megbízva, már régebb idő óta észrevette, hogy a fát lopják, de a

tettet rajtakapni nem tudta, míg nem szombaton a déli órákban észrevette, hogy egy előtte ismeretlen ember egy kocsit fával megakasztott és avval elhajtani akar. Anton erre az ismeretlent lefűlelte és a városházára vezette, hol kiderült, hogy az illető Kuzmanovics M. taligás. Vallomásából kiderült, hogy az egész környék, mintegy 40-en, lopkodták a Glück fáját. A lopott fa, mely 25 ölet tul halad, egy része megkerült.

Vásártilalom Szent István napján. A kereskedelemügyi miniszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, amelyben a felmerült kétségek eloszlatása végett arról értesíti őket, hogy Szent István napján sem országos, sem hetivásár nem tartható, még akkor sem, ha Szent István napja vasárnapra esnék.

Hordár-induló. A hordár tudva levőleg igen ekszponált állást foglal el a társadalomban és el lehet róla mondani, hogy ő a legnagyobb nyilvánosság embere. Mindazáltal úgy van a hordár, hogy van is dolga, meg nincs is, a szerint, ahogy a szezon az elfoglaltságát irányítja. Az utcasarkon mindig megtalálni őt, mert ha elszólítják is, akad, aki elfoglalja a helyét és várja a jó szerencsét. Ezt a hordár életet most egy ügyes és ötletes induló fejezi ki dallamban. Az induló zenéje nagyon frappáns, főérdekessége pedig az, hogy a szerzője nem más, mint Rosenthal Miksa, a szabadkai négyes számú hordár, aki ráérő idejében, ott az utcasarkon addig dudolgatott, miglen formában és teljességében létrejött a dal, a hordárok buját baját kesergő, őket munkára, tette buzdító. A Hordár-induló most jelent meg, még pedig a szerző saját kiadásában, hordári leleményességgel bocsátva világgá. A kótát ugyanis Rosenthal Miksa vegytinával vetette papírosra s így sokszorosította az indulót, amelynek egy korona hatvan fillér az ára. Hogy könyvkereskedésben kapható-e, azt nem tudjuk. De a szabadkai négyes számú hordár, már mint Rosenthal Miksa, erősen árusítja a szerzeményét, amiért az a dícsőség is kijárt neki, hogy a szabadkai hordárok főnökökké választották és minden tekintetben az ő nyomdokain — indulnak.

Próbaházasság. Nem az operettbeli próbaházasságról van szó, hanem arról a könyvről, amelyet a Newyorkban nagy szerepet játszó politikus, Parson Herbert neje írt. Az asszony, aki különben legholdogabb házasságban él, egész könyvet ír arról, hogy a házasságot csak bizonyos időre kössék és csak azok kérjenek egyházi áldást, akik már megpróbálták és akik előreláthatólag együtt akar nak maradni. A válást nem szabad semmi törvénynek megnehezíteni és egy egész életre hurcolni egy könnyelműen megkötött házasság terhét. A könyv természetesen óriási vihart idézett elő, a papság követeli a könyv elárulásának megszüntetését és a közönség csak annál jobban kapkodja.

A világbéke — fegyverben. A világbéke szép, nagy, nemes eszme. A valóság azonban ugyancsak messze esik ettől a sokat hangoztatott ideáltól. Egy francia lap nemrégiben kiszámította, hogy mennyi fegyvert tartja fenn a világbékét. E szerint a földkerekségén jelenleg, béke idején, legalább 5,250.000 ember áll fegyverben. Ha pedig hirtelen általános világháború ütne ki, akkor rövid egy-két nap múltán már közel negyvenöt millió fegyveres katona irtaná egymást. És a modern tudomány minden legújabb vívmányának felhasználásával . . . szóval a világháborúra jobban félkészültünk — mint a világbékére.

Élet a halál után. A The Lancet című angol orvosi folyóiratban az újraéledés rendkívüli esetét írja le Green dr., a brisztoli gyermekkórház orvosa. A halál bekövetkezése után közvetlenül alkalmazott szívmasszázs által újra megindult az életműködés, bár csak husz órára is. Egy fiún kellett műtétet végezni és a narkózis alatt hirtelen megállt a szív működése. Konstatálni lehetett, hogy a testben az élet nyilvánulása megszűnt; sztrihnim-befeleskendezés, forró ruha, teljesen hatás nélkül maradt. Green dr. miután a szív már 25 percig állt, elhatározta, hogy direkt kompressziót alkalmaz. A szív fölött akkora nyílást nyitott, amelyen át a jobb keze bejuthatott. A gyermek szíve teljesen mozdulatlan és petyhüdt volt. Green dr. most ritmikus nyomást kezdett, a szívet felülről lefelé összenyomta és kívül a testen bal kezével is segédkezett. Percenkint hetven ilyen összenyomást alkalmazott; összesen pedig száznegyvenet. Csakhamar lassu vonaglás mutatkozott és néhány másodperc múlva verni kezdett a szív, még pedig igen rendellenes sebességgel. A kísérlet közben állandóan mesterséges légzést is alkalmaztak és nemsokára megindult az ütőér, sőt a tüdő is dolgozni kezdett. Tíz perc alatt a szív és tüdő működése teljesen normális lett, de a beteg öntudata nem tért vissza. Az eset későbbi lefolyása nem volt ilyen kedvező. A fiút göres fogta el és pillanatra sem tért magához. Másnap reggelre a test erői, a szív ismét mind lassabban működött és husz órával az újraéledés után bekövetkezett újra a halál. Green dr.-nak még egy más esetben is sikerült a halott szívet rövid ideig új működésre bírni, de a tüdő mozgását ekkor nem tudta újra megindítani.

Mulatságos kis történet. Egy püspök körutját tette meg egyházmegyéjében. Egy kis városba ért, ahol a lelkész nem várta, de ő egészen nyugodtan a sekrestyés kíséretében végig járta a templomot és megszemlélte az oltárt, tudomást vett az esetleges javításokról. Amint az oltár előtt elhaladt, a biblia tűnt szemébe, amelyben hosszú fehér olvasójegy volt elhelyezve. Lássá Eminenciád, ezzel az olvasóval furesa kis eset történt nemrég, szólt a sekrestyés. Vendég pap vezette az isteni tiszteletet és ebből a bibliából imádkozott. A biblia olvasójegyén az a kérelem van, hogy elhunyt felesége lelkiüdvéért és isteni vigaszt könyörög a templomjárókkal együtt egy bánatos özvegy, férfi, aki fiatalon elhalt nejét siratja. A tiszteletes ur elfelejtette a jegyet kivenni a bibliából és a vendégpap hangos szóval kérte a híveket, hogy imádkozzanak az elhunyt asszony lelki üdvéért és az özvegyen maradjon férj vigaszáért. Az pedig ott ült kissé zavartan, mert már mellette ült egy takaros menyecske, akit aznap vitt először templomba magával az új férj.

FERENCZ JÓZSEF keserűvíz
leghatásosabb hashajtószer.

Színház.

Rége is úgy volt, ma is az a világ rendje, hogy különbség van a férj és a nő házasságtörése között. A férjet a társadalom konvencionális erkölcsi telfogása minden esetben felmenti érdekes és legtöbbször irigyelt kalandszámba menő vetkének következményei alól, az asszonyt ellenben könyörtelenül elítéli, kiteszítja az úgynevezett tisztességes nők listájára és külszínre dolgozó kasztjából a nélkül, hogy a végzetes ballépés indító okaival legkevésbé is törődnek.

Nem így Dumas. Ő nála mindkét nemre nézve egyenlők a jogok, de egytornák a kötelességek is. A házasság kölesönös elkötelezés, a viszonyosság alapján. Itt nincs okoskodó megalkuvás, nincs szépítgetés és nincs opportunus kedvezés vagy egyoldalú engedmény. A hűség esküjét egyik fél sem oldhatja fel önkényesen a maga javára. S ezt a tételt, mely nem ugyan a divatos alkalmazkodó erkölcs, de annál inkább az abszolút morál szempontjából feltétlenül helyes, példázza a Princesse Georges és az Etrangere mellett Dumas **Francillon**-ja is, a ki a szokásos esürés-esavarás helyett kereken és elszántan a szeme közé vágja elhídeglő férjének, hogy „amely napon megtudom, hogy szeretőd van, az nap nekem is lesz kedvesem. Szemet szemért, fogat fogért!” Mivé lenne vajjon a legtöbb modern házasság, ha a nők között sok ilyen Francillon akadna? Szerencsére még nem oly nagy és közeli a veszedelem, és kékszakállu férjcskék még a nőemancipáció egyre jobban tért foglaló mozgalmától is jó darabig nyugodtan folytathatják üzelveiket, mert a legtöbb esetben nem a megérdemelt megtorlás állítja helyre a megbillent egyensúlyt, hanem a bossanát. Aztán pedig zavartalanul tovább folytatik az ámitás csalfa játéka, a házasság csuf hazugsága.

Az előadás nem vált szégyenére az erkölcsbíráskodó darabnak, eléggé simán és összevágón folyt le S. Kürthy Margit játékában (Francillon) meg volt ugyan a kellő intelligenciával és finomsággal párosuló határozottság, fellépésében a félszűzektől ment biztosság, de azért ez az alakítása talán a leggyengébb összes eddigi szerepei között. A mi első sorban kifogásolandó, az hanghordozásának kissé kothurnusos mellékze, mely jelentékenyen megrontotta a társalgási tónusnak keresetlen egyszerűségét. Díkcioja sem volt ezuttal olyan feltétlenül tiszta és szabatos, mint máskor, néha fél, sőt egész mondatok is érthetetlenül hangzottak el. Mindez természetesen csak úgy esik latba, ha ezt a szereplését a Kürthyhez illő magasabb mérték szerint bíráljuk meg. Sik tetőtől talpig előkelő márkija, Remete életvidor, könnyed Stanislas a, Molnár Vilma nemes Smithnéja és Virányi elegáns Lucienje figyelemre méltó alakítások voltak, melyekhez harmonikusan hozzáilleszkedett az epizód szereplők eléggé ügyes játéka.

Kedden Straussnak **A bőregér** c. operettjét adták, a karok gyatra énekét nem tekintve olyan pompás és élvezetes előadásban, mely díszére válnék bármely nagyobb társulatnak is. Még sohasem hangzott oly üdén és kristálytisztán Sz. Pozsonyi Lenke (Rosalinda) éneke, még egyszer sem esengett oly érces tömörséggel Nagy Gyula (Alfréd) tenorja, mint ez alkalommal. A hogyan Pozsonyi L. a II. felvonásban a két magyar dalt előadta, az már nem volt egyszerű énektudás, az már igazi énekművészetnek is beillett, mely telve volt finom színezéssel, szubtilis árnyalással, meleg érzéssel és szinte tökéletes koloratúrával. Szabolkinak a kellő határok közt mozgó komikummal feleresztett Eisensteinja. Polgár kedélyes fogházigazgatója, Remete jeles Falkeja. Ragányi teljesen megfelelő, ügyes szobaleánya és Sik kissé drasztikus Frosch börtönőre mind-megannyi számottevő alakításnak bizonyult. A rendezés és kiállítás, a mi viszonyainkhoz mérten, ez egyszer igazán gondosnak mondható.

Szerdán megismételték **Szép Ilonka**-t a bemutatónál valamivel gyorsabb menetű és

kerekébb előadásban. A darab azonban, főleg a II. felv. számos elnyújtott, majdnem holt jelenete és a III. felv. egyenesen visszatartó bizarrsága miatt most sem kellett mélyebb hatást.

*

Vasárnap este Révész Ilonka jutalomjátékául színe hozzák a **Tavas** c. operettet. Mint értesülünk, az előadás iránt már most is élénk érdeklődés mutatkozik, s így feltehető, hogy ez a jutalomjáték a legteljesebb erkölcsi és anyagi sikerrel fog járni, amire különben kedvelt szubrettünk sokszor méltányolt kiváló tehetségével bőségesen rászolgált.

Kedden bucsuelőadásul s egyszersmind Remete Géza és Gózon Gyula jutalomjátékául **A zsába** c. bohózat kerül színe. Társulatunk e két rokonszenves és szorgalmas tagja megérdemli, hogy a közönség zsufolt házzal honorálja eredményekben gazdag működésüket.

Szerkesztői üzenetek.

Munkatársainknak. Minthogy már ismétlen megessett rajtunk, hogy beküldött cikket másodíknak tettünk közzé tudunk nélkül, felkérjük munkatársainkat, hogy más lapnak már leadott cikkeket hozzánk be ne küldjenek. Kivételt e tekintetben csak intézetek közérdekű közleményeivel teszünk.

O. A. Parrag. Az előbbi szól egy részt neked is. Ez azonban nem zárja ki, hogy alkalomadtán akár magunk ne írjunk a kérdésről, akár mástól jól megírt cikket ne adjunk közre róla. A cikk végén levő panasz most már ugy is tárgyaltan, mert az utalványozás már megtörtént. Üdvözet.

NYILTTÉR. *)

Mindazoknak, kik feledhetlen nőm illetve édes anyánk elhunyt alkalmából jóleső részvétüket nyilvánították, ez uton is igaz köszönetét fejezi ki a

Késmárky család.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak a szíves jóbarátainknak, ismerőseinknek és jóakaróinknak, akik mélyszéges gyászunkban osztozkodtak és kedves halottunk, Husvéth István földi porainak eltakarításakor a gyászmenetben résztvettek, legnagyobb köszönetünket nyilvánítjuk

Zombor, 1907. évi január hó 9-én

Husvéth család.

*) Az e rovatban közlöttéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség

HIRDETÉSEK.

Pályázati hirdetmény.

Pályázat hirdettetik Csonoplyán (Bácsmegeye) leköszönés folytán megüresedett róm. kath magyar-bunyó tan nyelvű tanítói állásra **1907. évi január 28-ig.** Évi javadalma: 1. 800 korona készpénzben, 2. 5 hold (1200 -ól) haszonélvezete adóteherrel, 3. 24 korona az ismétlő oktatásért, 4. törvényes korpótlék, 5. szép, kényelmes lakás melléképülettel. A kellően felszerelt folyamodványok a csonoplyai r. kath. iskolaszékre címezve főt. Meszner István apát-esperes-plébános urhoz Bezdánba küldendők.

Csonoplya, 1907. évi január 6-án.

Deák Andor,
világi elnök.

Kuts Endre,
egyházi elnök.

Legfinomabb teáskanna védjeggyel ellátott teakeverék

kapható: *—10

Weidinger S. és Zs.
és Veszelinovits Péter urak
kereskedéseiben Zomborban.

Pályázati hirdetmény

Mélykut községben a kisdédvónői állás megüresedvén, felhivatnak az azt elnyerni kívánók, hogy ebbeli szabályszerűen felszerelt kérvényeiket Alföldy Géza elnöknek címezve **folyó évi január hó 23-ig** nyujsák be.

Az állással 600 kor. évi fizetés és 160 kor. lakbérjavalmazás van egybekötve.

Mélykuton, 1907. január hó 7-én.

Alföldy Géza,
felügy. biz. elnök.

Eladó.

Egy betanított fiatal
foxir kutya eladó. — Cím
a kiadóhivatalban. 2—2

Meghívó.

A Bácsmegeyei Munkás Takarékszövetkezet tagjait tisztelettel meghívom **1907. január hó 20-án** a Flórián-utca 14. sz. a. hivatalos helyiségben **d. e. 10 órakor** tartandó rendkívüli közgyűlésre, amelynek tárgya az alapszabályok a címre és a cégjegyzésre vonatkozó szakaszainak a módosítása.

Zombor, 1907. január 8.

A „Bácsmegeyei Munkás Takarékszövetkezet” igazgatósága:

Dr. Pataj Sándor s. k.
igazgató.

Eladó házak. 3—3

Zomborban a Bánát külváros Sziváci-uton fekvő 13., 14. és 15. számú három ház — János Gusztáv urral szemközt levő sarok bolthelyiség, mellette az Angyal-korcsma és mellette szintén a harmadik ház — **szabad kézből eladó.** — Bővebb értesítést ad **Sztojsits Árkád** Zomborban.

33/kig. 1907.

Pályázati hirdetmény.

Küllöd községénél leköszönés folytán üresedésbe jött és évi 900 korona fizetéssel javadalmazott irnoki állásra ezennel pályázatot nyitok.

Pályázati határidő: **1907. évi január hó 28.**

Zombor, 1907. évi január hó 4-én.

Tárczay Dezső,
főszolgabíró.

775/1906. szám.

Hirdetmény.

Alulírott ezennel közhírré teszem, hogy társulatunknál Ural, Bibor, Arany, Lambert, Káspi, Csörege, Kender és Mandula nemes faj kosárfűzvesző nagyobb mennyiségben kapható.

Az igen szépen fejlődött vesszők a **folyó 1907. év február hó végéig** a társulat árviztől mentes területen lévő fűzeseiben a vevők által bármikor vágathatók, esetleg azok vágására és szállítására a társulat is vállalkozik.

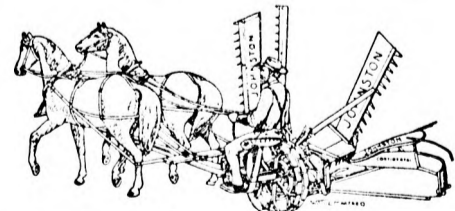
Megkeresések alulírotthoz intézendők.

Perlasz, (Torontálmegye) 1907. január hó 2-án.

BILECZ JÓZSEF s. k.,
2—2 igazgató-főmérnök.

JOHNSTON aratógépeit

kizárólag a magyarországi viszonyoknak megfelelőleg készítve, egyszerű és tökéletes kivitelben, olcsó árban szállítjuk.

Bächer Rudolf és Melichár Ferenc,
a Johnston Harvester Co., Batavia.

Magyarországi kizárólagos képviselői

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Arajánlattal készséggel szolgálnak.

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje.

ÉRVÉNYES 1906. ÉVI OKTÓBER HÓ 1-ÉTŐL.

Oda						Budapest—Kismony—Belgrád.						Vissza			
gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	tv. sz. sz.	gyorsv.	szem. v.	gyorsv.	
7.00	7.15		1.55	3.20	10.10	ind.	BUDAPEST k. p. u.	érk.	5.45	9.50	1.00	6.55		10.00	
10.15	12.37		6.15	6.36	4.22	érk.	SZABADKA	ind.	11.50	5.05	9.51	1.52		6.37	
10.30	1.27	4.15		6.48	5.30	ind.	SZABADKA	érk.	10.58	7.23	9.39	1.26	9.08	6.26	
	1.56	4.43		7.10	6.02		Csantavér		10.26	6.53		12.58	8.18		
11.05	2.22	5.09		7.25	6.27		Bács-Topolya		10.02	6.31	9.07	12.33	7.31	5.54	
11.23	2.47	5.36		7.42	7.05		Hegyes-Feketehegy		9.31	6.02		12.04		5.37	
11.37	3.07	5.55		7.55	7.27		Verbász		9.06	5.37	8.39	11.45		5.21	
11.51	3.27	6.17			7.46		O-Kér		8.41	5.13		11.19		5.04	
12.03	3.43	6.34			8.13		Kiszács		8.21	4.54		11.03		4.49	
12.20	4.03	6.55		8.37	8.34	érk.	UJVIDÉK	ind.	7.46	4.30	7.56	10.42		4.29	

Oda						Szeged-Rökus—Szabadka—Dálya						Vissza			
szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.	sz. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	
3.05	7.48	11.30		4.55	6.30	8.15	ind.	SZEGED-ROK.	érk.	7.06		10.54	2.52	7.53	
3.22	8.04	11.46		5.11	6.57	8.33		Röszke		6.51		10.40	2.38	7.39	
3.36	8.18	12.00		5.26	7.28	8.49		HORGOS		6.38		10.28	2.25	7.27	
3.50	8.31	12.13		5.39	7.51	9.04		Királyhalom		6.25		10.16	2.09	7.16	
4.05	8.44	12.28		5.52	8.12	9.25		Palió		6.13		10.05	1.58	7.05	
4.17	8.55	12.40		6.03	8.31	9.38	érk.	SZABADKA	ind.	6.00		9.54	1.47	6.55	
5.00	10.25	2.02	6.50	7.00			ind.	SZABADKA	érk.	6.50	9.25		1.00	5.58	
5.25	10.50	2.26		7.30			Tavankút		6.17			12.38	5.34	10.09	
5.45	11.13	2.46		7.19	7.56		Bajmok		5.53	8.54		12.21	5.17	9.51	
6.16	11.45	3.17	7.41	8.32			Nemes-Militics		5.02	8.28		11.45	4.41	9.10	
6.30	11.59	3.31	7.53	8.50			érk.	ZOMBOR	ind.	4.40	8.16		11.30	4.25	
7.20	12.26	4.00	8.13				Prigl-Szent-Iván			7.50		10.55	4.00	8.14	
7.37	12.39	4.13	8.23				Szonta			7.38		10.37	3.46	7.53	
7.49	12.50	4.24	8.33				érk.	GOMBOS	ind.		7.27		10.25	3.34	
9.18		5.25	9.30				ind.	ERDŐD	érk.		6.36		9.17	6.03	
9.30		5.37	9.40				érk.	DÁLYA	ind.		6.25		9.05	5.50	

Oda						Kiskun-Halasz-Bácsalmás-Rigyica						Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	ind.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	
3.50	11.50	6.00	ind.	KIS-KUN-HALASZ	érk.	5.44	2.27	10.24							
4.03	12.03	6.13		Kopolya		5.32	2.14	10.11							
4.20	12.20	6.29		Fehérvő		5.16	1.57	9.54							
4.37	12.36	6.45		Terezhalom		5.00	1.40	9.37							
4.58	1.08	7.03		Jankovác		4.48	1.27	9.24							
5.25	1.42	7.23		Mélykút		4.20	1.24	8.44							
5.48	2.05	7.44		Rudics		4.00	1.21	8.15							
5.56	2.13	7.52	érk.	BÁCSALMÁS	ind.	3.51	1.20	8.04							
6.16	2.49	8.14	ind.	Madarász puszta	érk.	3.41	1.21	7.29							
6.36	3.09	8.29		Bácsmadaras		3.26	1.01	7.09							
6.49	3.27	8.37		Sanaç puszta		3.18	1.05	6.59							
6.57	3.35	8.44		Katymar		3.11	1.04	6.42							
7.17	4.00	8.53		Legyen puszta		3.00	1.02	6.29							
7.29	4.12	9.03		RIGYICA	ind.	2.49	0.58	6.08							
7.45	4.28	9.16	érk.			2.35	0.40	5.50							

Oda						Szeged-Rökus—Zenta						Vissza			
sz. v.	v. v.	v. v.	ind.	v. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	
4.20	1.40		ind.	SZEGED-ROKUS	érk.	8.56	6.03								
4.40	2.04			Röszke	ind.	8.36	5.43								
4.57	2.22		érk.	HORGOS	ind.	8.18	5.25								
4.58	2.35		ind.	HORGOS	érk.	7.57	5.08								
5.16	2.58			Bács-Martonos		7.39	4.50								
5.42	3.24			O-Kanizsa		7.25	4.35								
6.04	4.05			Adorján		6.56	4.07								
6.29	4.30		érk.	ZENTA	ind.	6.30	3.40								

Oda						Ujvidek—Vaskapu—Titel						Vissza			
sz. v.	v. v.	v. v.	ind.	v. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	
6.37	5.10		ind.	UJVIDÉK	érk.	6.00	3.01								
7.00	5.37		érk.	VASKAPU	ind.	5.33	2.38								
7.05	5.38		ind.	VASKAPU	érk.	5.28	2.33								
7.31	6.07			Káty		5.06	2.15								
7.42	6.19			Tiszakálmánfalva		4.43	1.56								
7.57	6.39			Kovil-Szent-Iván		4.25	1.41								
8.11	6.58			Vilova—Gardinovee		4.04	1.26								
8.24	7.16			Lok		3.48	1.14								
8.37	7.30		érk.	TITEL	ind.	3.32	1.00								

Oda						Hegyes-Feketehegy—Palánka						Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	ind.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	
6.59	3.03	7.47	ind.	HEGYES-FEKETEHEGY	érk.	5.41	11.17	5.22							
7.21	3.27	8.07		Telecska		5.21	10.58	5.02							
7.42	3.52	8.36		Kula		5.10	10.47	4.51							
7.53	4.04	8.46		Béla-puszta		4.45	10.25	4.30							
8.06	4.34	9.04		Torzsa		4.33	10.13	4.19							
8.32	5.04	9.28		Deszpot-Szt-Iván—Pivnic		4.16	10.00	4.01							
8.49	5.28	9.44		Szilbás		3.51	9.35	3.37							
9.21	6.14	10.04		GAJDOBRA		3.40	9.24	3.26							
9.53	6.50	10.35	érk.	PALÁNKA	ind.	3.00	8.18	2.35							

Oda						Szabadka—Baja						Vissza			
sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	
4.50	10.35	1.42	7.05	ind.	SZABADKA	érk.	8.08	12.48	6.20	10.28					
5.25	11.10	2.17	7.38		Csikéria		7.35	12.16	5.48	9.52					
6.03	11.46	2.54	8.09		Bács-Almás		7.13	11.55	5.27	9.22					
6.09	11.51	3.00	8.14		Almás		6.58	11.40	5.12	9.06					
6.33	12.15	3.26	8.42		Bikity-Borsód		6.33	11.15	4.47	8.38					
7.07	12.48	4.00	9.16	érk.	BAJA	ind.	5.55	10.40	4.12	7.52					

Oda						Baja—Ujvidék						Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.	
4.00	7.22	1.15	ind.	BAJA	érk.	8.53	3.23	6.50							
4.11	7.32	1.25		Baja-szállásváros		8.46	3.15	6.42							
4.25	7.45	1.38		Vaskút		8.31	2.59	6.26							
4.51	8.10	2.01		Gara		8.10	2.37	6.00							
5.09	8.26	2.16		Pigyica		7.55	2.17	5.35							
5.37	8.54	2.39		Sztanisics		7.38	1.57	5.12							
5.56	9.12	2.56		Gákova		7.14	1.28	4.40							
6.15	9.31	3.14		Nenadics		6.55	1.08	4.16							
6.25	9.41	3.23	érk.	ZOMBOR (étk.)	ind.	6.45	12.57	4.05							
6.51	3.51	3.51	ind.	Zombor-vásártér	érk.	6.10	11.20	7.00							
7.07	4.07	4.07		Fern											

Megbízható ügynökök

és
vizonteladók keresteinek Bács-Bodrog
vármegye összes községeiben.

Ajánlatok a
„HUNGARIA“ műtrágya-, kénsv- és
vegyszeripar részvénytársasághoz
intézendők: BUDAPEST, V., Fűrdő-
3-2 utca 8. sz.

A legjobb magvakat
A legnemesebb fákat
A legszebb virágokat
- - A legdivatosabb - -
csokrok és koszorúkat

= friss élővirágokból =
a legjobb minőség szava-
tolása mellett szállítja:

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító

mag- és virágkereskedése
Temesvárott.

4-4

Nagy képletes főárjegyzék ingyen.

Hungária fürdő

A fürdők használati ideje 1906.
évi szeptember hó 1-től.....

Mindennap reggeli 6
órától kezdve esti 6
óráig a nagyközönség

rendelkezésére áll.

||| **Gőzfürdő:** |||

Urak részére

mindennap déli 1 óráig
: kedden délután is. :

.: **Hölgyek részére** .:

hétfőn, szerdán, pén-
teken és szombaton
d. u. 2-től 6 óráig.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap, vasár-
nap d. u. kivételével használhatják.

**Diákjegyek csak kedden
és iskolásleányok ré-
szére fürdőjegyek csak
szerdán d. u. adatnak ki.**

Allandóan friss víz folyik.

Masseur, tyukszemvágó, fodrász
a fürdőben.

Telefon. Ujságok.

Legnagyobb tisztaság és kényelem.

Bérelni a fürdő-fodrásznál bár-
mely naptól fogva lehet.

A fürdőárak a jegyelárusítóknál
és Zsulyevits Mihály fürdő-
fodrásznál megtudhatók.

SZAKVÉLEMÉNYEK

az

ESTERHÁZY COGNACRÓL:

A m. kir. műegyetem borászati laboratóriuma által hivatalosan megejtett és
általunk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

Esterházy cognacot

betegünknel alkalmaztuk és azt sikeresen használva mint kitűnő minőségűt
és a francia Cognacokkal vetekedőt a **legjobban ajánlhatjuk.**

Dr. Tauffer Vilmos,
egyetemi tanár.

Dr. Stiller Bertalan,
egyetemi tanár.

Dr. Réczey Imre,
egyetemi tanár.

Dr. Pertik Ottó,
egyetemi tanár.

Dr. Kétly Károly,
egyetemi tanár.

Dr. Angyán Béla,
egyetemi tanár.

Dr. Poór Imre,
kir. tanácsos, egyetemi tanár.

Dr. Báron Jónás,
egyetemi tanár.

AZ

ESTERHÁZY COGNAC

MINDEN ELŐKELŐ FÜSZER és CSEMEGEKERESKEDÉSBEN
KAPHATÓ.

12-11

KENDER-IPAR.

== Egy a legujabb **találmányaim** az ==

== EPOCHAL KENDERTÖRŐGÉP ==

a gróf Chotek-féle kendergyárban Futakon üzemben látható.

További szabadalom alatt lévő új találmányaim a következők:
a „TEMPERAER“ kenderáztató, amellyel lágy vízzel 48 óra és kut-
vizzel 70 óra alatt az áztatás befejezhető. Ezen eljárás mellett
áztatott kender minőség és színben az olasz kender majdnem
tullaladja, a „FUROR“ szárítókészülék, amely fehéritő szerkezettel
is bír és végre a „DUPLET“ tilológép.

Kender kikészítőtelepeket saját rendszerem szerint szövetkezeti
uton alapítok és berendezek.

Érdeklődőknek szívesen szolgálok felvilágosítással.

Ifj. THIEL KONRÁD,
Futakon. (Bácska.)

10-7